

Konarska-Pabiniak, Barbara

Kresowe fotogramy

Notatki Płockie 41/4-169, 55-56

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRESOWE FOTOGRAMY

Efektom podróży - od 1990 r. po Litwie, Białorusi i Ukrainy oraz ośmiu wycieczek organizowanych przez mgr. Wiesława Józefa Kowalskiego w ciągu trzech ostatnich lat za wschodnią granicę było otwarcie 6 listopada 1996 r. w Muzeum Diecezjalnym w Płocku wystawy fotograficznej o tematyce kresowej.

Inauguracji wystawy w obecności licznie zgromadzonej publiczności w różnym wieku i z różnych środowisk społeczno-zawodowych dokonał ks. kanonik Bronisław Gwiazda. Nazwał on bohatera wieczoru "apostolem miłosierdzia bożego". Ksiądz dyrektor mocno akcentował ducha patriotycznego i głęboką wiarę wśród Polaków mieszkających na Kresach, pozbawionych ojczyzny, ale posiadających silną tożsamość narodową.

Natomiast ks. kanonik Wacław Gapiński, proboszcz Bazyliki Katedralnej powiedział m.in.: "Polska miała swoje Kresy. Ziemię wprawdzie utraciliśmy, ale pozostali tam ludzie - Polacy, pozostał duch polskości".

Wiesław Kowalski to zasłużony działacz społeczny, plastyk z zamiłowania, twórca płockiej grupy malarzy "Rama-79", powołał Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Indyjskiej, "Płoczanin Roku", były dyrektor biura Towarzystwa Naukowego Płockiego i płockiego KMPiK, obe-

nie redaktor "Płockiego Magazynu Sportowego". Tym razem postawił sobie za cel dokonywanie dokumentacji odwiedzanych miejsc na Kresach, namiętnie je fotografując podczas wyjazdów. Łącznie wykonał około tysiąca zdjęć.

Na wystawie zaprezentował ponad sto barwnych fotogramów ze swych zbiorów, głównie o tematyce patriotycznej i geograficznej. Powiódł zwiedzających do: Wilna, Grodna, Bohatyrowicz, Nowogródka, Baranowicz, Pińska, Żółkwi, Lwowa, Poczajowa, Krzemieńca, Łucka, Chocimia, Kamieńca Podolskiego. Są to miejsca związane z wybitnymi Polakami: pisarzami, politykami, ludźmi Kościoła: A. Mickiewiczem, J. Słowackim, St. Moniuszką, T. Kościuszką, J.I. Kraszewskim, W. Syrokomlą, E. Orzeszkową, M. Konopnicką, G. Zapolską, J. Piłsudskim, św. A. Bobolą, bł. s. Faustyną.

W pracach Wiesława Kowalskiego dostrzec można ważne dla nas ślady polskości: architektoniczne, w tym sakralne, nekropolie, obiekty naukowe i kulturalne np.: tablice pamiątkowe z kościoła farnego w Nowogródku, które w swojej treści mówią o związkach historycznych Polski i Litwy oraz o naszym wielkim wieszczu Adamie Mickiewicz. Cmentarze na Rosie, Antokolski, Bernardyński; w Grodnie; we Lwowie: Łyczakowski i Orląt

Płock - Muzeum Diecezjalne, 6 XI 1996 r. otwarcie wystawy - od lewej: Wiesław Kowalski, ks. kan. Bronisław Gwiazda, dyrektor Muzeum

Lwowskich - kryją w sobie wielkie postacie z literatury i historii, groby nieznanych bohaterów powstań narodowych: Listopadowego i Styczniowego; z lat 1918-1920 i ostatniej II wojny światowej. To wszystko wprawia w zadumę...

Fotografie te nie są upiększone, ani stylizowane, jednak posiadają w sobie siłę sugestywną - obrazy ginących śladów polskości na Kresach Wschodnich.

W folderze wystawy czytamy: "Wędrowanie wokół Świtezi i okolic Niemna, pielgrzymki do Lasu Katyńskiego, palenie zniczy na Rossie, cmentarzu Łyczakowskim, na grobach Orłąt Lwowskich - nastrajało do zadumy. Przeszłość, której śladów spotykaliśmy tak wiele, to narodowe dziedzictwo, to dowód duchowego i materialnego bogactwa Polski. Przez pamięć o naszych przodkach gruntujemy nasz patriotyzm.

Niemożliwym jest opisanie w krótkim folderze wszystkich miejsc pamięci i zabytków przeszłości, pięknych i tajemniczych kresowych krajobrazów, śladów kultury i tradycji wielonarodowościowego społeczeństwa. Wartości te obecne są w twórczości polskich pisarzy, malarzy i fotografików oczarowanych Kresami".

Pielgrzymi Wiesława Kowalskiego byli także w Katyńiu, symbolu polskiej martyrologii na Wschodzie oraz oddali pamięć poległym w nierównej walce na ziemi wołyńskiej.

Wystawa 120 kolorowych dużych i pięknie oprawio-

nych fotogramów mogła się zmaterializować dzięki sponsorom: Sejmikowi Samorządowemu Województwa Płockiego, Urzędowi Miasta Płocka, Urzędowi Gminy w Starej Białej, Wielkopolskiemu Bankowi Kredytowemu S.A., płockiemu "Mostostalowi" S.A. i firmie Alfian z Warszawy.

Obok fotografii Kowalski zaprezentował około stu pozycji książkowych o tematyce kresowej, folderów, starych pocztówek i wycinków prasowych.

Ci, którzy obejrzeni wystawę Kowalskiego niewątpliwie wyszli z niej wzbogaceni duchowo. Dla wielu też Kresy to utracona ojczyzna, stąd ich nostalgiczne rozczewnienie. Fotogramy pozwoliły utrwalić pamięć o miejscach i obiektach ważnych dla wszystkich Polaków. I ten aspekt wystawy był szczególnie mocno akcentowany i podziwiany.

Z kilkudziesięciu wpisów do "Księgi Pamięci" przytoczę jeden: *Na Wołyńskich ścieżkach pogubiłem ślady, gdzie pamięć jest znakiem, światłem, Domem Rodzinnym, Ojczyzną - Ona prędzej czy później za nas przemówi ustami tych co zmartwychwstaną* - Lech Franczak.

Pielgrzym - Wiesław Józef Kowalski jest pełen energii i turystycznego zapału, dlatego spodziewać się należy, iż wkrótce znów wyruszy w odwiedzinę do Polaków na Kresach.

Bibliografia wycinków prasowych (autor: Wiesław J. Kowalski):

Z podróży na Polesie, "Gazeta Gostynińska" 1993, nr 49
Pielgrzymka do Wilna, "Kurier Mazowiecki" 1994, nr 40
Śladami Polaków na Polesiu, "Niedziela" 1995, nr 24
Pielgrzymka do Katynia, "Kurier Mazowiecki" 1995, nr 30
Wspomnienie z Kresów, "Głos Gostyniński" 1996, nr 8

Polska o Was pamięta, "Niedziela" 1996, nr 45
Pamięć o Kresach Wschodnich, "Tygodnik Płocki" 1996, nr 46.
Z podróży do Wilna, "Płocki Magazyn Sportowy" 1996, nr 15.

Barbara Konarska-Pabiniak